

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI
VAZIRLIGI

ANDIJON VILOYATI PEDAGOGIK MAHORAT MARKAZI

TILLARNI O'QITISH METODIKASI KAFEDRASI

UMUMIY O'RTA TA'LIM MUASSASALARI ONA TILI VA ADABIYOT
FANI O'QITUVCHILARI UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANTIRISH
(malaka oshirish) KURSINING

ISHCHI-O'QUV DASTURI

(2- toifali va mutahassis o'qituvchilar uchun)

Mazkur ishchi-o'quv dastur Tillarni o'qitish metodikasi kafedrasining
2026-yil 02 dagi № 4 -sonli yig'ilishida ko'rib chiqilgan,
pedagogik mahorat markazi Ilmiy kengashining 2026-yil _____-yanvardagi -
sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchi: B. Rahmonova - Tillarni o'qitish metodikasi kafedrası o'qituvchisi

Taqrizchi: Xasanov SH. - ADU filologiya fanlari doktori, professor

"KIRITILDI"

Tillarni o'qitish metodikasi

kafedrası mudiri

S. Erkaboyeva

2026-yil «27»

02

"KELISHILDI"

Akademik faoliyat bo'yicha

direktor o'rinbosari

O'qurbonov

2026-yil «27»

02

Mazkur ishchi-o'quv dastur A. Avloniy nomidagi pedagogik mahorat milliy
instituti Kengashining 2025-yil 23-dekabrda 13-son yig'ilish bayonnomasi
bilan ma'qullangan va tasdiqlashga tavsiya etilgan o'quv dasturga asosan ishlab
chiqildi.

KIRISH

Ushbu o'quv dasturi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 26-maydagi "Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi hamda uning tizimidagi tashkilotlar faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-79-son Farmoni va 2024-yil 21-iyundagi "Maktabgacha va maktab ta'limi tashkilotlari xodimlarini uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 231-son qarori hamda Maktabgacha va maktab ta'limi vazirining 2024-yil 7-avgustdagi "Umumiy o'rta ta'lim muassasalari o'qituvchilari uchun "Kasbiy rivojlanish kuni" va "Kasbiy rivojlanish soati" tadbirlarini bosqichma-bosqich joriy etish to'g'risida"gi 246-son buyrug'i, shuningdek, maktab ta'limi tashkilotlari pedagog va mutaxassis kadrlarini uzluksiz malakasini oshirishning ilg'or va shaffof tashkiliy-huquqiy mexanizmlarini tatbiq etish, maktab ta'limi tizimida kadrlar siyosatini shakllantirishning zamonaviy tamoyillarini joriy etish bo'yicha belgilangan ustuvor vazifalar mazmunidan kelib chiqqan holda tuzilgan bo'lib, zamonaviy talablar asosida umumiy o'rta ta'lim maktablari pedagog xodimlarining kasbiy bilim, ko'nikma, malakalarini rivojlantirish, ularning kasbiy kompetentligini muntazam oshirishni nazarda tutadi.

Dastur mazmuni O'zbekiston Respublikasining ta'lim sohasidagi davlat siyosatini amalga oshirish, umumiy o'rta ta'limni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari hamda maktab ta'limi sifatini yaxshilashda fan o'qituvchilarining pedagogik etika va muloqot madaniyati, ta'limdagi islohotlar va sohaga doir me'yoriy-huquqiy hujjatlar mazmuni, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim tamoyillari, ta'lim-tarbiya jarayoniga o'qitishning ilg'or, innovatsion texnologiyalarini samarali joriy etishga ilmiy yondashuvi, sinfni boshqarish, ota-onalar va o'quvchilar bilan muloqot va hamkorlik qilish, inkluziv ta'limni tashkil etish, o'quvchilar faoliyatini baholash usullari, Xalqaro baholash dasturlari talablari asosida ta'lim sifatini oshirish mexanizmlari bo'yicha tegishli yangi bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalarni shakllantirishga yo'naltirilgan.

O'quv modullarining mazkur dastur doirasida taqdim etilayotgan mazmuni umumiy o'rta ta'lim muassasalari pedagog kadrlarining kasbiy rivojlanishini, o'z kasbiy faoliyatiga doir zamonaviy bilim va innovatsiyalar, ilg'or xorijiy tajribalardan samarali foydalanish hamda texnologiyalarni o'quv jarayoniga keng tatbiq etish darajasini oshirish, shuningdek, umumiy o'rta ta'lim maktablari pedagog xodimlarini tayyorlash va malakasini oshirish mazmuni, sifati va ularning tayyorgarligiga qo'yiladigan umumiy malaka talablari asosida ularning uzluksiz kasbiy rivojlanishini nazarda tutadi.

Umumiy o'rta ta'lim muassasalari fan o'qituvchilarini malaka oshirish kurslarida o'qitish va ularga malaka sertifikatini berish kursining o'quv dasturi, ular egallashi zarur bo'lgan kompetensiyalar va umumiy o'rta ta'lim maktab o'qituvchilari kasb standartlari bo'yicha quyidagi blok va modullar mazmunini o'z ichiga qamrab oladi:

15. Mirzayeva Z., Jalilov K. Adabiyot. 6-sinf. – Toshkent: 2022.
16. Mavlonova K.M., Azimova I., Qur'онов S. Ona tili. 7-sinf. – Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2022.
17. Mirzayeva Z.I., Djililov K.Q. Adabiyot. 7-sinf. – Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2022.
18. Ona tili. 8-sinf. – Toshkent: "G'afur G'ulom", 2025.
19. Mirzayeva Z., Qodirova N., Mamiraliyev Q. Adabiyot. 8-sinf. – Toshkent: 2025.
20. Abduraimov Sh., Siddiqov M., Atayeva S., Israilov S. Ona tili. 9-sinf. – Toshkent: "G'afur G'ulom", 2025.
21. Nurmuhammadvov J., Yusupova D., Olimjanov O. Adabiyot. 9-sinf. – Toshkent: "G'afur G'ulom", 2025.
22. Mengliyev B., Abdurahim Sh., Mavlonova K. Ona tili. 10-sinf. – Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2022.
23. Mirzayeva Z., Jalilov K. Adabiyot. 10-sinf. 1-qism. – Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2024.
24. Maxmudov N., Odilov Y., Ziyodullayeva G. Ona tili. 11-sinf. – Toshkent: "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi", 2018.
25. To'xliyev B., Karimov B., Usmonova K., Adabiyot. 11-sinf. 1-, 2-qism. – Toshkent: "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi", 2018.
26. Пинская М. Компетенции 4К: формирование и оценка на уроке. – Москва: 2019.
27. Иващенко Т.А., Михайлова А.М. Решение проектных задач [Электронный ресурс] Опубликовано 14.08.2019.
28. Ismailov A. va boshq. Xalqaro tadqiqotlarda o'quvchilarning o'qish savodxonligini baholash. – Toshkent: "Sharq", 2019.

Elektron ta'lim resurslari

29. <https://onlinedu.uz/>
30. <https://avloniy.uz/uz>
31. <https://www.uzedu.uz/>
32. <http://ziyonet.uz/ru>
33. <http://sammoi.uz/uz>

I. Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish

- 1.1. Ta'limdagi islohotlar va sohaga doir me'yoriy-huquqiy hujjatlar
- 1.2. O'quvchilarning ijtimoiy-hissiy rivojlanishi
- 1.3. Ta'lim nazariyalari va ularning amaliyotdagi tatbiqi
- 1.4. Ta'limda inkluziya va ehtiyojlarga asoslangan differensial yondashuv

II. Umumkasbiy ko'nikmalarni rivojlantirish

- 2.1. Pedagogning kasbiy rivojlanishi va o'zaro hamkorlik
- 2.2. Zamonaviy ta'lim paradigmalari
- 2.3. O'quv jarayonini samarali tashkil etish
- 2.4. Ta'limda raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 2.5. Formativ va summativ baholash tamoyillari

III. Fanni o'qitishda zamonaviy yondashuvlar

- 3.1. DTS va darsliklar tahlili (ona tili va adabiyot fani)
- 3.2. Ona tili va adabiyot darslari samaradorligini xalqaro baholash dasturi (PISA) asosida oshirish
- 3.3. Ona tili va adabiyot darslarida XXI asr ko'nikmalari hamda kompetensiyalarini rivojlantirish
- 3.4. O'quvchilarda matn bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish usullari
- 3.5. O'quvchilarning yozma savodxonligini (bayon, esse, insho, diktant) rivojlantirish

3.6. Adabiyot darslarida o'quvchilarning adabiy-nutqiy kompetensiyasini rivojlantirish

- 3.7. O'qituvchilarning uslubiy ishlanmalar yaratish ko'nikmalarini takomillashtirish
- 3.8. Tanlov moduli

IV. Yakuniy attestatsiya

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

Huquqiy-me'yoriy hujjatlar

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni: 2020-yil 23-sentabr, O'RQ-637-son [Elektron manba]. – URL: <https://lex.uz/docs/-5013007>.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Farmoni: 2019-yil 29-aprel, PF-5712-son [Elektron manba]. – URL: <https://lex.uz/docs/-4312785>.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni: 2022-yil 28-yanvar, PF-60-son [Elektron manba]. – URL: <https://lex.uz/docs/-5841063>.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022-2026-yillarda maktab ta'limini rivojlantirish bo'yicha milliy dasturni tasdiqlash to'g'risida"gi Farmoni: 2022-yil 11-may, PF-134-son [Elektron manba]. – URL: <https://lex.uz/docs/-6008663>.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Xalq ta'limi sohasidagi ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo'llab-quvvatlash hamda uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini joriy qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori: 2021-yil 25-yanvar, PQ-4963-son [Elektron manba]. – URL: <https://lex.uz/docs/-5239538>.
6. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Xalq ta'limi xodimlarini uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini tashkil etish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi qarori: 2022-yil 17-yanvar, 25-son [Elektron manba]. – URL: <https://lex.uz/ru/docs/-5828765>.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 21-iyundagi "Maktabgacha va maktab ta'limi tashkilotlari xodimlarini uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-231-son Qarori. – T.: 2024.
8. Rustamova N. Mediata'lim va mediamadaniyat: nazariya va amaliyot. – T.: "Muharrir", 2015.
9. Yo'ldoshev Q. So'z yolg'ini. – T.: "G'ofur G'ulom", 2018.
10. To'xliyev B. Adabiyot o'qitish metodikasi. – T.: "Innovatsiya-Ziyo", 2020.
11. Husanboyeva Q., Niyozova R. Adabiyot o'qitish metodikasi. Birinchi kitob. – T.: "Innovatsiya-Ziyo", 2022.
12. Mavlonova K., Qo'ldosheva S., Hakimova N., Siddiqov M. Ona tili. 5-sinf. – T.: "Novda Education", 2024.
13. Yo'ldoshev Q., Qambarova S., To'xliyeva D., Yusufjonova N. Adabiyot. 5-sinf. 1-qism. – Toshkent: "Novda Education", 2024.
14. Azimova I., Mavlonova K., Qur'onov S., Tursun Sh., Hakimova N., Siddiqov M. Ona tili. 6-sinf. – Toshkent: 2022.

3.8.2. "Tanlov moduli"ning

o'quv dasturi

1-mavzu. Darslikdagi murakkab mavzular bilan ishlash

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Ona tili va adabiyot fanidan yangi tahrirdagi va amaldagi darsliklarda mavjud murakkab mavzularni o'qitish yuzasidan takliflar va tavsiyalar ishlab chiqish. Murakkab mavzular asosida darsni loyihalashtirish. Didaktik topshiriq namunalarni tayyorlash.

2-mavzu. Darsdan tashqari ijodiy loyihalarni tashkil etish

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Ona tili va adabiyot fani yo'nalishida ijodiy loyiha ishlarini tashkil etish. Ijodiy loyihalarni tashkil etishga qo'yiladigan talablar. O'quvchilarning ijodiy, kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga, kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirishga va bilimlarini amaliy qo'llay olishda ijodiy loyihalarning foydali jihatlari yuzasidan tavsiyalar.

IV. Yakuniy attestatsiya

(6 soat amaliy mashg'ulot)

Malaka oshirish kursi tinglovchilarning kurs oxiridagi yakuniy attestatsiyasi malaka ishining himoyasi (dars ishlamasi va mikroders) va o'quv rejaga kiritilgan o'quv modullari bo'yicha chiqish test sinovlari yoki boshqa nazorat turlari - yozma ishlar, ijodiy, mustaqil ishlar orqali amalga oshirilib, vazirlik tomonidan tasdiqlanadigan "Malaka oshirish kurslarining yakuniy attestatsiyasini tashkil etish tartibi" da belgilab qo'yiladi.

Kursning maqsadi va vazifalari

Kursning maqsadi – o'quv fani bo'yicha ta'lim-tarbiya jarayoni samaradorligini oshirish uchun zarur bo'ladigan kasbiy bilim, ko'nikma va malakalarni zamonaviy yondashuvlar, malaka talablari asosida muntazam yangilash, ularning kasbiy faoliyatga doir mahorati va kompetentligini rivojlantirishdan iborat.

Kursning vazifalariga quyidagilar kiradi:

o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish va metodik tayyorgarligini takomillashtirish;

ularning kasbiy rivojlanish tizimi uzluksizligini ta'minlash va o'qitishning innovatsion g'oyalari bilan tanishtirish;

zamonaviy yondashuvlar asosida ularning kasb mahorati va malaka saviyasining doimiy o'sishi uchun zarur shart-sharoitlar yaratish;

ta'limdagi ilg'or xorijiy tajriba asosida yangi bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalarni shakllantirish;

jamiyada amalga oshirilayotgan ijtimoiy-iqtisodiy islohotlar mazmuni va ta'lim-tarbiya jarayonlarini tashkil etishning huquqiy-me'yoriy asoslarini o'rgatish;

kasbiy faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va sun'iy intellektni qo'llash malakalarini rivojlantirish;

ta'lim muassasalari pedagog xodimlarini malaka talablariga mos holda kasbiy bilim, ko'nikma va malakalarini zamonaviy yondashuvlar hamda innovatsiyalar asosida uzluksiz rivojlantirish.

Kurs yakunida tinglovchilarning bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar:

tinglovchilarning bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar Umumiy o'rta ta'lim maktab o'qituvchisining kasb standarti asosida, tegishli yo'nalish bo'yicha umumiy o'rta ta'lim maktab pedagog kadrlarining malakasini oshirish mazmuni, sifati va ularning tayyorgarligi hamda kompetentligiga qo'yiladigan malaka talablari bilan belgilanadi.

Kurs hajmi

Umumiy o'rta ta'lim muassasalari pedagog va mutaxassis xodimlari malaka oshirish o'quv kursining hajmi **4 ta blok, 17 ta modul va yakuniy sinovdan iborat bo'lib, jami 100 soatni tashkil etadi.**

Umumiy o'rtta ta'lim muassasalari ona tili va adabiyot fani o'qituvchilari
uzluksiz kasbiy rivojlantirish (malaka oshirish) kursining o'quv dasturi
modullarining mazmuni

T/r	O'quv fanlari, fan modullari va bloklarining nomlari	Umumiy o'quv yuklama hajmi		Auditoriya mashg'ulotlari (soatlarda)		
		Soat	%	Jami	Nazariy	Amaliy
1	2	3	4	5	6	7
I	Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish	18	18	18	8	10
II	Umumkasbiy ko'nikmalarni rivojlantirish	28	28	28	8	20
III	Fanni o'qitishda zamonaviy yondashuvlar	48	48	48	4	44
IV	Yakuniy attestatsiya	6	6,0	6		6
	Jami	100	100,0	100	20	80

Izoh: "Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish" blokti hamda "Umumkasbiy
ko'nikmalarni rivojlantirish" blokti tarkibiga kiruvchi o'quv modullarining
dasturi alohida invariant dastur sifatida tasdiqlangan.

III. FANNI O'QITISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR

3.1. "DTS va darsliklar tahlili (ona tili va adabiyot fani)" modulining o'quv-mavzu rejasini

T/r	O'quv modullar mavzularining nomlari	Auditoriya mashg'ulotlari (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Ona tili va adabiyot fanini o'qitishga qo'yiladigan talablar, DTS tahlili	2	2	
2.	Ona tili va adabiyot darsliklari hamda ularni amaliyotga samarali tatbiq etish	2		2
	Jami	4	2	2

3.1. "DTS va darsliklar tahlili (ona tili va adabiyot fani)" modulining o'quv dasturi

1-mavzu. Ona tili va adabiyot fanini o'qitishga qo'yiladigan talablar, DTS tahlili

(2 soat nazariy mashg'ulot)

Umumiy o'rtta ta'limning davlat ta'lim standarti. Davlat ta'lim
standartining maqsad va vazifalari, asosiy prinsiplari, tarkibiy qismlari. Davlat

3.8. Tanlov moduli 3.8.1. "Tanlov moduli"ning o'quv-mavzu rejasini

T/r	O'quv moduli mavzularining nomlari	Auditoriya mashg'ulotlari (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Ona tili va adabiyot fanidan to'garak mashg'ulotlarini tashkil qilish metodikasi	2	2	
2.	G'azalni tahlil qilish metodikasi	2		2
	Jami	4	2	2

3.8.1. "Tanlov moduli"ning o'quv dasturi

1-mavzu. Ona tili va adabiyot fanidan to'garak mashg'ulotlarini tashkil qilish metodikasi

(2 soat nazariy mashg'ulot)

To'garak mashg'ulotlarini interfaol usullardan foydalanib olib borish.
To'garakda o'quvchining darsdan keyingi bo'sh vaqtini mazmunli o'tkazishi,
sinfda olgan bilimlarini mustahkamlash, kasbga yo'naltirish, qiziqishlarini
rivojlantirish uchun sharoit yaratish. Fakultativ, ijodiy, zamonaviy to'garaklarni
tashkil etish usullari.

2-mavzu. G'azalni tahlil qilish metodikasi

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Bo'sh, hiyo, cho'ziq hiyo, o'ta cho'ziq hiyo, qisqa hiyo. Hiyo va bo'shning
farqi. Aruzda rukn va bahr tushunchasi, ularni farqlash usullari. Bahr, rukn,
ramal, hazaj, rajaz, muta'arib, foilolun, maf'olun, mustaf'ilun, fau'v'lun,
musaddas, musamman, mahzuf, solim, taq'i, vasl. Bahrlar va ularning tarkibiy
tuzilishi: asliy ruknlar, turli asliy ruknlar va ularning tarmoqlaridan tarkib topgan
bahrlar. Asliy ruknlar va ularning tuzilishi. Bir xil asliy ruknlaridan tarkib topgan
bahrlar. Turli asliy ruknlar va ularning tarmoqlaridan tarkib topgan bahrlar.
Darslikdagi g'azallar tahlili.

3.8.2. "Tanlov moduli"ning o'quv-mavzu rejasini

T/r	O'quv moduli mavzularining nomlari	Auditoriya mashg'ulotlari (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy
1	Darslikdagi murakkab mavzular bilan ishlash	2		2
2	Darsdan tashqari ijodiy loyihalarni tashkil etish	2		2
	Jami	4		4

tasviri, badiiy til vositalari. Interfaol metodlar – klaster, Venn diagrammasi, “qahramon xaritasi”, tahliliy savollar, qiyosiy tahlil, rolli talqin. Epik matnning mazmun-mohiyatini, ijtimoiy-falsafiy g’oyalarni oqish va o’quvchida mustaqil, mantiqiy, tahliliy fikrlashni rivojlantirish.

3.7. “O’qituvchilarning uslubiy ishlanmalar yaratish ko’nikmalarini takomillashtirish” modulining o’quv-mavzu rejas

T/r	O’quv moduli mavzularining nomlari	Audiatoriya mashg’ulotlari (soatlarda)			
		Jam i	Naz ariy	Am aliy	
1.	Maqola, uslubiy tavsia va qo’llanma tayyorlashga qo’yiladigan talablar	2	2		
2.	Ommalashtirishga tavsia etilgan ilg’or ish tajribalar uchun uslubiy ishlanmalar tayyorlash	2			2
	Jami	4	2	2	2

3.7. “O’qituvchilarning uslubiy ishlanmalar yaratish ko’nikmalarini takomillashtirish” modulining o’quv dasturi

1-mavzu. Maqola, uslubiy tavsia va qo’llanma tayyorlashga qo’yiladigan talablar

(2 soat nazariy mashg’ulot)

Tezis, ilmiy, ilmiy-metodik maqola yozishga qo’yiladigan talablar. Maqola strukturasi. Kirish, mavzuga doir adabiyotlar tahlili, tadqiqot metodologiyasi, tahlil va natijalar va xulosa qismlarini shakllantirish. Ilmiy, ilmiy-uslubiy maqolalar tahlili. Tezis shakllantirish mashqi. Maqola qoralamasini shakllantirish. Uslubiy ishlanmalar turlari. Uslubiy qo’llanma va uning uslubiy ko’rsatmadan farqli jihatlar. Uslubiy tavsia, qo’llanma tayyorlash ko’nikmalarini rivojlantirish.

2-mavzu. Ommalashtirishga tavsia etilgan ilg’or ish tajribalar uchun uslubiy ishlanmalar tayyorlash

(2 soat amaliy mashg’ulot)

Ommalashtirishga tavsia etilgan ilg’or ish tajribalar uchun uslubiy ishlanmalar tayyorlash jarayoni pedagogik yangiliklarni tizimlashtirish, samarali metod va texnologiyalarni amaliyotga tatbiq etish. O’qituvchining faoliyatini standartlashtirish, ilg’or amaliyotlarni keng jamoatchilikka yetkazish va ta’lim muassasalarida metodik madaniyatni yuksaltirish. Ommalashtirish uchun tayyorlanadigan uslubiy maqola, uslubiy tavsia va qo’llanmaning birlamchi shaklini tayyorlash.

ta’lim standartlarini joriy etish hamda davlat ta’lim standartlari talablariga rioya etilishini nazorat qilish tartibi. Davlat ta’lim standartini ishlab chiqishda asos bo’ladigan hujjatlar. Umumiy o’rta ta’limning davlat ta’lim standartining tarkibiy qismlari: umumiy o’rta ta’limning tayanch o’quv rejas; umumiy o’rta ta’limning o’quv dasturi; umumiy o’rta ta’limning malaka talablari; baholash tizimi. Umumiy o’rta ta’limning malaka talablari. Baholash tizimi.

2-mavzu. Ona tili va adabiyot darsliklari hamda ularni amaliyotga samarali tatbiq etish

(2 soat amaliy mashg’ulot)

Ona tili va adabiyot fanidan yangi nashr etilgan darsliklar tahlili. Milliy o’quv dasturida fanni o’qitish metodologiyasi, darsliklarni amaliyotga samarali tatbiq etish yo’llari. Bugungi darsliklardagi integratsion yondashuv, o’quvchi hayotiy ko’nikmalarini shakllantirishga qaratilganligi. Darsliklarda berilgan loyiha ishlarini tashkil etish.

3.2. “Ona tili va adabiyot darslari samadorligini xalqaro baholash dasturi (PISA) asosida oshirish” modulining o’quv-mavzu rejas

T/r	O’quv moduli mavzularining nomlari	Audiatoriya mashg’ulotlari (soatlarda)		
		Jam i	Naz ariy	Am aliy
1.	Ona tili va adabiyot darslarida o’quvchilarning funksional savodxonligini rivojlantirishda “Rasmi-timsoli-moddiy” yondashuvdan foydalanish	4		4
2.	O’quvchilarda fanga oid kompetensiyalarni shakllantirishda zamonaviy o’quv jarayonini tashkil etish yo’llari (5E modeli)	4		4
	Jami	8		8

3.2. “Ona tili va adabiyot darslari samadorligini xalqaro baholash dasturi (PISA) asosida oshirish” modulining o’quv dasturi

1-mavzu. Ona tili va adabiyot darslarida o’quvchilarning funksional savodxonligini rivojlantirishda “Rasmi-timsoli-moddiy” yondashuvdan foydalanish

(4 soat amaliy mashg’ulot)

Funksional savodxonlik insonning butun hayoti davomida shakllanishi. Inson faoliyatining barcha sohalarida yangi bilimlar, tushunchalar, qoidalar va me’yorlarni o’zlashtirish zarurligi. Ona tili va adabiyot darslarida funksional savodxonlikni rivojlantirish. O’qib tushunish, turli matnlarni yaratish va oddiy

arifmetik amallarni bajarish qobiliyati, ijtimoiy munosabatlar tizimida shaxsning normal ishlashini ta'minlaydigan bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish. Ona tili va adabiyot darslarida "Rasmi-timsolli-moddiy" yondashuv orqali voqea-hodisa, murakkab tushunchalarni ko'rgazmali vositalar, ramziy timsollar, rasm, diagramma, shuningdek, boshqa tasviriyl materiallar asosida idrok etish, tahlil qila olish hamda taqdim etishga o'rgatish. Ushbu yondashuv o'quvchilarning faollashtirish, o'zlashtirish jarayonini yanada jonli va interaktiv qilishda muhim vosita sifatida. "Rasmi-timsolli-moddiy" yondashuvning asosiy mohiyati o'quvchilarga murakkab tushunchalarni ko'rgazmali vositalar, rasm, diagrammalar, timsollar va boshqa tasviriyl materiallar orqali taqdim etish.

2-mavzu. O'quvchilarda fanga oid kompetensiyalarni shakllantirishda zamonaviy o'quv jarayonini tashkil etish yo'llari. 5 E modeli

(4 soat amaliy mashg'ulot)

O'qituvchi o'quvchilar tomonidan bilimlarni qurish jarayonini osonlashtirish uchun o'qitish strategiyasini moslashtirish, o'zgartirish, qayta qurish va qayta rejalashtiruvchi fasilitator sifatida. O'quvchilarni savollar berish, o'z fikr va qarashlarini yetkazish orqali o'rganish jarayonida faol ishtirokchisiga aylantirish. 5E modeli o'quvchilarning tushuncha va jarayonlarni yaxshiroq tushunishini, yutuqlarini oshirishini ta'minlovchi vosita. Tanqidiy fikrlash qobiliyatlari, analitik fikrlash qobiliyatlari va fanni o'rganishga munosabatning yaxshilanishi. STEAM yondashuvining amaliy tatbiqi.

3.3. "Ona tili va adabiyot darslarida XXI asr ko'nikmalari hamda kompetensiyalarini rivojlantirish" modulining o'quv-mavzu rejasini

T/r	O'quv moduli mavzularining nomlari	Audiatoriya mashg'ulotlari (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Ona tili va adabiyot darslarida tadqiqot va so'rovga asoslangan ta'limni tashkil etish	4		4
2.	Ona tili va adabiyot darslarida loyihaga asoslangan ta'limni tashkil etish	4		4
	Jami	8		8

3.6. "Adabiyot darslarida o'quvchilarning adabiy-nutqiy kompetensiyasini rivojlantirish" modulining o'quv-mavzu rejasini

T/r	O'quv moduli mavzularining nomlari	Audiatoriya mashg'ulotlari (soatlarda)		
		Jami	Nazariy	Amaliy
1.	Mumtoz adabiyot namunalari o'rganishning samarali usullari	2		2
2.	She'riy asarlarni tahlil qilish metodikasi	2		2
3.	Epik asarlarni tahlil qilish metodikasi	2		2
	Jami	6		6

3.6. "Adabiyot darslarida o'quvchilarning adabiy-nutqiy kompetensiyasini rivojlantirish" modulining o'quv dasturi

1-mavzu. Mumtoz adabiyot namunalari o'rganishning samarali usullari

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Mumtoz adabiyot namunalari o'rganish jarayoni o'quvchilarda badiiy tafakkur, estetik did va milliy-ma'naviy qadriyatlarga hurmatni shakllantirish. Ushbu jarayon samaradorligini oshirish uchun interfaol o'qitish texnologiyalari, matnning tarixiy-kontekstual tahlili, qahramonlar xarakterini ochishga yo'naltirilgan muammoli savollar, badiiy til vositalarini aniqlash mashqlari hamda drammatizatsiya kabi faol metodlar. Matnni bosqichma-bosqich o'qish, klaster, kontekstual xarita, komparativ tahlil, ijodiy qayta yozish va roli o'yinlar.

2-mavzu. She'riy asarlarni tahlil qilish metodikasi

(2 soat amaliy mashg'ulot)

She'rning g'oyaviy mazmuni, kompozitsion tuzilishi, badiiy tasvir vositalari, poetik sintaksis va ritmika elementlari bosqichma-bosqich tahlili. Muammoli savollar, klaster, kontekstual xarita, kontekstual tahlil, qiyosiy tahlil hamda ijodiy talqin kabi interfaol usullar. O'quvchini nafaqat she'riy matn o'qishga, balki uni his qilish, baholash va mustaqil talqin qilishga yo'naltirish. O'quvchilarda poetik fikrlash, obrazlarni anglash va badiiy vositalarni tahlil qilish malakasini rivojlantirish.

3-mavzu. Epik asarlarni tahlil qilish metodikasi

(2 soat amaliy mashg'ulot)

Epik asarlarni tahlil qilish. Voqeband matnning anglash, syujet rivojini kuzatish, qahramon xarakteri va muallif g'oyasini tahlil qilish kompetensiyalarini shakllantirish. Asar strukturasi bosqichma-bosqich o'rganish: syujet chizig'i, konflikt, voqealar dinamikasi, obrazlar tizimi, muallif pozitsiyasi, vaqt va makon

3.5. "O'quvchilarning yozma savodxonligini (bayon, esse, insho, diktant) rivojlantirish" modulining o'quv dasturi

1-mavzu. Bayon turlari va uning xususiyatlari. O'quvchilarni bayon yozishga o'rgatish metodikasi (2 soat amaliy mashg'ulot)

Ta'limiy yozma ishlar va ularning turlari. Bayon yozishga qo'yiladigan talablar Bayon turlari. 1. Tasvir elementlari bo'lgan bayon 2. To'liq yoki matnga yaqinlashtirib qayta hikoya qilish. 3. Grammatik topshiriqli yoki ijodiy qayta hikoya qilinadigan bayon. 4. Matn mazmunini qisqartirib yoki tanlab hikoya qilish bayoni 5. Nazorat bayoni. Bayonni baholash.

2-mavzu. O'quvchilarda esse yozish ko'nikmalarini shakllantirish orqali qiyosiy, tanqidiy mushohada malakalarini rivojlantirish (2 soat amaliy mashg'ulot)

Esse yozish qoidalar. Esse va inshoning farqli tomonlari. O'quvchilarda esse yozish ko'nikmalarini shakllantirish. Essening maqsadi. O'quvchini o'z mulohazalarini dalillashga yo'naltirish, til unsurlaridan o'rinli foydalanish orqali fikrni to'g'ri yetkazib berish ko'nikmalarini shakllantirish. O'quvchilarga o'z fikrini erkin bildirish, mavzuga aloqador ma'lumotni to'g'ri qabul qilish va tushunish, muammoning yechimini topishga aloqador dalillardan foydalanish. O'z xulosasini aniq va savodli bayon etishga o'rgatish.

3-mavzu. O'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda inshoning ahamiyati, o'quvchilarning insho yozish ko'nikmalarini rivojlantirish (2 soat amaliy mashg'ulot)

O'quvchilarda mustaqil, mantiqiy va ijodiy fikrlash kompetensiyalarini shakllantirish, fikrni yozma nutq orqali ravon, izchil va asosli ifodalash ko'nikmalarini rivojlantirish, badiiy-estetik dunyoqarashni kengaytirish. Insho janrining nazariy asoslarini o'rgatish. O'quvchilarda mavzu bo'yicha mustaqil fikr shakllantirishni rag'batlantirish. Tahliiy, solishtirma, dalillash va xulosalash kompetensiyalarini rivojlantirish. O'quvchilarning til madaniyati, uslub, kompozitsiya va matn qurish malakalarini shakllantirish. Ijodiy yozuv orqali o'quvchining shaxsiy pozitsiyasini ifodalashni qo'llab-quvvatlash. Fikrni shakllantirish va rejalash. Assosiativ fikrlash, brainstorming texnikalari.

4-mavzu. Diktant turlari, ularni amaliyotga tatbiq etish yo'llari (2 soat amaliy mashg'ulot)

O'quvchilarning tinglab tushunish, imlo savodxonligini oshirish vositasi. Diktant yozish tartibi. Diktant, uning maqsadga ko'ra turlari: ta'limiy diktant, tekshiruv diktanti. Tekshiruv diktant turlari: ta'kidiy, izohli, saylanma, erkin, rasm, lug'at, topshiriqli diktantlar. Diktantni baholash mezonlari.

3.3. "Ona tili va adabiyot darslarida XXI asr ko'nikmalari hamda kompetensiyalarini rivojlantirish" modulining o'quv dasturi

1-mavzu. Ona tili va adabiyot darslarida tadqiqot va so'rovga asoslangan ta'limni tashkil etish (4 soat amaliy mashg'ulot)

Ona tili va adabiyot darslarida tadqiqot va so'rovga asoslangan ta'limni tashkil etish. O'quvchilarni faollikka undash, mustaqil izlanish, dalillash va mantiqiy xulosa chiqarish ko'nikmalarini shakllantirish. O'quvchi markaziy subyekt sifatida mavzu bo'yicha savol qo'yadi, taxmin qiladi, matn yoki lingvistik hodisani chuqur o'rganadi, manbalar bilan mustaqil ishlaydi va o'z ilmiy izlanishlari asosida xulosaga keladi. So'rov-tadqiqot jarayonida interfaol muhokama, kuzatuv, matn tahliili, dalillar yig'ish va ularni taqqoslash bosqichlari. O'quvchilarning analitik fikrlashi, til hodisalarini ilmiy yondashuvda tushunishi, adabiy matnni talqin qilishda mustaqilligi va ijodkorligini rivojlantirish.

2-mavzu. Ona tili va adabiyot darslarida loyihaga asoslangan ta'limni tashkil etish (4 soat amaliy mashg'ulot)

"Loyiha asosida o'qitish texnologiyasi"ning mazmuni, mohiyati. O'quv loyihalari turlari. Loyiha bosqichlari. Muammolarni aniqlash va loyiha tavsifini yozish tartibi. Ta'lim jarayonida loyihaviy ta'lim texnologiyasidan samarali foydalanish yo'llari. O'quvchilarning ilmiy-metodik va badiiy adabiyotlar bilan ishlash, loyiha mavzusini tanlash, rejasini tuzish, materiallar yig'ish, hamkorlikda ishlash va taqdimot qilish malakalarini rivojlantirishda loyihaviy ta'lim texnologiyasining o'rni. O'quvchilar hayotiy ko'nikmalarini shakllantirishida, bilimlarini mustaqil o'zlashtirishlari va amaliy tatbiq eta olishlarida, tanqidiy, kreativ fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishda va rivojlantirishda Loyihaviy ta'lim texnologiyalarini samarali joriy etish hamda o'qituvchilarning kasbiy mahoratini har tomonlama oshirishga mo'ljallangan mahalliy hamda global veb saytlardan samarali foydalanish yuzasidan tavsiyalar berish.

3.4. "O'quvchilarda matn bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish usullari" modulining o'quv-mavzu rejas

T/r	O'quv moduli mavzularining nomlari	Auditoriya mashg'ulotlari (soatlarda)		
		Ja mi	Naz ariy	Ama liy
1.	Ilmiy matn bilan ishlash jarayonida o'quvchilarning tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish	2		2
2.	Badiiy va matn bilan ishlash jarayonida o'quvchilarning kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish	2		2
3.	Katta va kichik hajmli matmlar bilan ishlash metodikasi	2		2
	Jami	6		6

3.3. "O'quvchilarda matn bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish usullari" modulining o'quv dasturi

1-mavzu. Ilmiy matn bilan ishlash jarayonida o'quvchilarning tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish (2 soat amaliy mashg'ulot)

Ilmiylikka asoslangan matnlarni o'qib tushunish, ilmiy dalillarni aniqlash, bir xil shakldagi ma'lumotni boshqa shakldagi ma'lumotga aylantirish, xulosalar chiqarish va matn asosida tegishli g'oyalarni ilgari surish. Ilmiy matn bilan ishlash kompetensiyasini rivojlantirishda: o'quvchilarni fan yo'nalishi bo'yicha ilmiy adabiyot, darsliklarni mustaqil o'rganishlariga erishish. Turli axborot manbalaridan zarurlarni ajratib olish ko'nikmalarini shakllantirish, ilmiy ma'lumotlarda berilgan turli atama, hodisa va tushunchalarni qanday ma'no anglatishi haqida ilmiy dunyoqarashga ega bo'lish. Hodisalarni ilmiy jihatdan tushuntirish va ilmiy farazlarni taklif etish. Ma'lum ko'rinishda berilgan ma'lumotlarni boshqa ko'rinishda ifodalay olish. Ilmiy dalil va nazariyalarga asoslangan mulohazalar orqali fikr yuritish.

2-mavzu. Badiiy matn bilan ishlash jarayonida o'quvchilarning kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish (2 soat amaliy mashg'ulot)

Badiiy asarlar tahlili, qahramon xarakteri, syujet va badiiy tasvir vositalarini o'rganish orqali o'quvchilarda mustaqil fikrlash, tahliliy yondashuv hamda ijodiy tasavvurni shakllantirish usullari ko'rsatib berish. Shuningdek, dars jarayonida interfaol metodlar, savol-javob, klaster, rolik tahlili, drammatizatsiya

kabi usullarni qo'llashga o'rgatish. Badiiy matn tahlil qilish ko'nikmalarini shakllantirish ijodiy fikrlash va tasavvurni rivojlantirish, mustaqil va tanqidiy fikrlashni o'rgatish, estetik did va badiiy tafakkurni shakllantirish.

3-mavzu. Katta va kichik hajmli matmlar bilan ishlash metodikasi (2 soat amaliy mashg'ulot)

Matmlar hajmiga qarab ular bilan ishlashning samarali usullari va texnologik yondashuvlari tahlil qilinadi. Katta va kichik hajmli matmlar o'z tuzilishi, maqsadi hamda o'rganish usuli jihatidan bir-biridan farq qilishi.

Katta hajmli matmlar (roman, epopeya, ilmiy ish, maqola) bilan ishlashda tizimli o'qish, mazmunni qismlarga ajratish, asosiy g'oyani ajratib olish va umumlashtirish. Kichik hajmli matmlar (she'r, hikoya, maqola, parcha) tezkor idrok, badiiy vositalarni tahlil qilish, asosiy fikrni aniqlash va hissiy ta'sirni baholash. Ular orqali o'quvchi tilda ifodalangan ma'nolarni chuqur anglash va o'z fikrini qisqa, aniq bayon qilish ko'nikmasini rivojlantirish. Har ikki turdagi matmlar bilan ishlashda zamonaviy axborot texnologiyalari, grafik tahlil, annotatsiya va konspekt tuzish, hamda AI (sun'iy intellekt) vositalaridan foydalanish.

3.5. "O'quvchilarning yozma savodxonligini (bayon, esse, insho, diktant) rivojlantirish" modulining o'quv-mavzu rejas

T/r	O'quv moduli mavzularining nomlari	Auditoriya mashg'ulotlari (soatlarda)		
		Ja mi	Naza ri	Ama liy
1.	Bayon turlari va uning xususiyatlari. O'quvchilarni bayon yozishga o'rgatish metodikasi.	2		2
2.	O'quvchilarda esse yozish ko'nikmalarini shakllantirish orqali qiyosiy, tanqidiy mushohada malakalarini rivojlantirish	2		2
3.	O'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda inshoning ahamiyati, o'quvchilarning insho yozish ko'nikmalarini rivojlantirish	2		2
4.	Diktant turlari, ularni amaliyotga tatbiq etish yo'llari	2		2
	Jami	8		8